BEWONDERING

VERERING

PERSOONSVERHEERLIJKING

Marc van Delft

Mei 2023

BEWONDERING - VERERING - PERSOONSVERHEERLIJKING
Marc van Delft

Rudolf Steiner propageert in zijn boek
'Hoe verkrijgt men bewustzijn op hogere gebieden'
om de deugden 'verering' en 'bewondering' in zijn ziel te ontwikkelen, als voorwaarde voor het verwerven van helderziende gaven / hoger bewustzijn.

Dat blijkt ook uit zijn uitspraak zoals te lezen is in **BIJLAGE I**.

Sommige mensen verwarren dit echter met 'persoonsverheerlijking', 'aanbidding' of onderwerping, bv. aan 'God' of 'Allah' en vinden verering een verderfelijke eigenschap.
Er is zeker ook een gevaar aan blinde verering:
Kees Kromme schreef daarover terecht:

KK:
Als verering, adorering te ver doorslaat word het tot kritiekloze aanbidding en het blindeloos volgen van autoriteiten.
Goeroes en dictators krijgen daardoor macht.

MvD:
Inderdaad helpt het goed om hoger inzicht te krijgen in het wezen van iets als je er ook veel liefde en sympathie voor hebt, bv. als je een bepaald muziekstuk of een kunstwerk erg mooi vindt, dan is het aantrekkelijker om je daar in te verdiepen.

In de 'Filosofie der vrijheid' zegt Steiner ook:

Men zegt wel eens :
Liefde maakt blind.
Maar dat is niet waar,
Liefde maakt juist ziend!!

Kortom, daarom propageert Christus de liefde.

De bedoeling van de ontwikkelingsweg naar hoger inzicht, oftewel, de voorwaarde voor hoger inzicht, is, dat je de wereld vanuit liefde tegemoet treedt, d.w.z. dat je ook in alles interesse hebt, want je hebt van nature interesse in datgene wat je leuk en mooi en interessant vindt.

En wat je mooi en interessant vindt, dat kan je ook goed onthouden![1]

Je zou ook kunnen zeggen:
Je moet a.h.w. 'verliefd' zijn op de wereld....

Dat zie je ook in de tekst van Schiller (Ode an die Freude)
in de 9e symfonie van Beethoven:
Daar staan de gevleugelde woorden:

'Alle menschen werden Brüder'
En:
'Seid umschlungen Millionen,
diesen Kuss der ganzen Welt.'

Wat eigenlijk betekent:
Ik omhels in liefde de gehele mensheid (miljoenen mensen….)
Ik geef uit liefde aan de gehele wereld een kus…

Het gaat in deze tekst dus om het propageren van de broederliefde (in samenhang met het Bes groot van de Waterman-toonsoort):
Alle Menschen werden Brüder....

Alle mensen worden broeders
Ik omhels de miljoenen, [mensen]
in een kus aan de gehele wereld....

Zie ook bijlage II

---

[1] Als voorbeeld daarvan:
Ik ken bv. enorm veel klassieke muziek, als ik iets op radio 4 hoor dan weet ik 95% van de gevallen wat het is.
Dat komt omdat ik musicus ben en van (klassieke) muziek houd.

Met andere woorden:
Het gaat om het ontwikkelen van positieve gevoelens, en verering, bewondering en aanbidding zijn vormen van positiviteit en liefde.

De zielehoudingen die Steiner aangeeft om bewustzijn op hogere gebieden te krijgen, dat zijn:
positiviteit, verering, bewondering, openheid, liefde, etc.
Deze zijn ervoor bedoeld om de ziel te reinigen van alle negativiteit, die een soort astrale verontreiniging bewerkstelligt waardoor men dan de geestelijke wereld niet meer objectief kan waarnemen.

Hij vergelijkt het met een vervuild raam of glas waar je niet goed en helder doorheen kan kijken.
Het glas moet worden schoongemaakt [de ziel] om helder te kunnen zien....
Bovendien komt alle negativiteit van de dubbelganger, de duvel in de mens, de schaduw, die men op een gegeven moment tijdens de scholingsweg ook zal ontmoeten, zodat met tot meedogenloze zelfkennis komt en weet en beseft en kan zien:
Dit is de wereld…
En dit is mijn projectie op de wereld vanuit mijn dubbelganger.

Dat dient er ook voor om een exact onderscheid te kunnen maken tussen subjectieve projecties op de waarnemingen, om te komen tot het zuivere waarnemen.

Het 'ongelouterd astraallichaam' noemen we het astraallichaam dat vervuld is van negativiteit, zelfzucht, haat, woede, jaloezie, afgunst, hebzucht, gierigheid, angst, ijdelheid, betweterigheid, wellust, laatdunkendheid, hoogmoed, onverschilligheid jegens anderen, etc.

Negatieve oordelen zeggen vaak meer over jezelf als over het waar te nemen ding / wezen.
Mooi of lelijk etc. zegt iets over je persoonlijke smaak, en dat zegt vaak weer wat over je klasse, leeftijd, etc.

Bv. de oude deftige dame houdt van Bach, want dat is 'hoogstaand' en beschaafd, en popmuziek is maar lawaai voor het 'plebs', en dat vinden de andere dames van het theekransje ook.

Haagse Harrie houdt daarentegen juist van radio 3, want dat is leuk en het swingt, en Bach, of andere klassieke muziek, dat is 'grafmuziek', en al zijn kameraden uit de kroeg vinden dat ook.

De bedoeling is echter om alles liefdevol en open waar te nemen, zonder oordeel.
[ook wat je vanuit je smaak niet mooi vindt....]

Men kan dat ook beoefenen door de goetheanistische fenomenologie, wat ik deed met de toonsoorten cursussen.

De vraagstelling van de geest is:
Wat is het wezen van het ding....???

De vraagstelling van de ziel is:
Wat vind <u>IK</u> ervan?

We moeten het subjectieve ikje en de zelfzucht overwinnen om tot een open en onbaatzuchtige objectieve waarneming van de wereld te komen.

Daar hoort ook het gevoel bij, maar niet in de zin van sym- en antipathie maar in de zin van: het meeleven met het gevoels-karakter van het waargenomene.

Bv. wat je ervaart aan D groot of Bes klein....
Neem je de stemmingen van de toonsoorten waar?
Zoals:
De strenge meedogenloosheid van D klein,
de liefdevolle mildheid van F groot,
de nuchtere zakelijkheid en kracht van C groot, etc.

of:
Wat is het wezen van de eik,
of van rood,
van een pauw
of van een bouwstijl....

Kees Kromme voegde daar een volgend Steiner-citaat aan toe wat men kan lezen in:
BIJLAGE III

Dat Steiner-citaat is ook een mooie aanvulling op mijn betoog!

Bewondering en verering is dus nog niet zo slecht.
De componist Bruckner die, naar mijn indruk, bij de antroposofen in hoog aanzien staat, staat erom bekend een zeer vererende en bewonderende ziel te zijn geweest.

Hij adoreerde en vereerde de bisschop, de paus, de keizer, Wagner en God, etc.
Hij bad meerdere keren per dag, knielend, hij was zeer extreem religieus, op een naïeve, ouderwetse manier.
Hij was zelf zeer bescheiden, deemoedig, onderworpen, etc.

Dat zijn allemaal levenshoudingen die moderne mensen vreemd zijn, die totaal vanuit luciferisch-ahrimanische zelfzucht, arrogantie, eigendunk, aanmatigendheid, eigenwijsheid, betweterigheid leven.

Ook in het 19e eeuwse wenen was deze extreme bewondering en verering en extreme religiositeit van Bruckner vreemd, ze zagen hem als een 'achterlijke provinciaal'.

De moderne mens 'kent zijn plaats niet meer'....

Dat merk je ook sterk aan de 'proefkonijnen' (priklustigen…), die zijn ook zeer eigenwijs, en denken alles beter te weten, met hun heilige vertrouwen in autoriteiten en 'de wetenschap', de kranten en de televisie, de publieke opinie en het NOS-journaal.

Die kijken laatdunkend neer op de 'wappies', (op de 'gestoorde complotdenkers'), en weigeren te luisteren naar feiten en inhoud.

Je komt daar een totaal misplaatste zelfoverschatting en eigendunk tegen, en ook luiheid, het weigeren om dingen te lezen en te onderzoeken.
Kortom, als de 'proefkonijnen', maar een klein beetje meer van de bescheidenheid en het vermogen tot verering en bewondering hadden gehad, en de openheid , nederigheid, deemoed en bescheidenheid, waar Bruckner zo in uitmuntte, en andere 'achterlijke religieuze provincialen' , dan hadden we niet zo veel fatele bijwerkingen, te vroege overlijdens, ruzie, scheidingen, en conflicten tussen 'wappies' en 'proefkonijnen' en een scheiding der geesten gehad...

De combinatie domheid , kortzichtigheid, luiheid, geestelijke gemakzucht, eigendunk, zelfoverschatting, laatdunkendheid, en gebrek aan openheid en nieuwsgierigheid is een zeer kwalijke combinatie, waar een groot deel van de moderne mens aan lijkt te lijden.
-
Bovendien ben ik gek op Gloria's, Hallelujahs, Sanctussen, Te Deums etc. oftewel 'God lovende muziek in D groot'....

En de grootste componist aller tijden, meneer 'Beek' (Bach) ,
die schreef onder elke compositie:
Solo Deo Gloria
Alles ter ere van God.

Kortom, de moderne mens zou best wel eens een toontje lager kunnen gaan zingen, met zijn afwijzing van Godsverering, en hij zou zijn plaats moeten weten als mens, want het is niet verkeerd om iets wat het verdient, te bewonderen en te vereren.

De goden die het godswonder van de schepping hebben weten te creëren, zijn het waard om onze bewondering te verdienen.

Kijk eens naar de wijsheid zoals het menselijke lichaam en de hele natuur is gebouwd, dat is van een onbegrijpelijke grootsheid en wijsheid, waar wij mensen niet aan kunnen tippen.....

Vroeger kenden de mensen nog hun plaats en bewonderden mensen die grootse dingen presteerden.

Toen professor Lorenz overleed, liep het hele land uit, en als Victor Hugo een treinreis ging maken liep de stad uit om hem uit te zwaaien.

Tegenwoordig is er geen verering mee voor mensen die echt iets presteren.
Alleen mooie meiden en jongens, leeghoofden die op tv in stupide live programma's optreden, worden bewonderd, of de familie Meiland bv.

Maar ik zie echt niet meer de stad uitlopen voor een groot schrijver, componist of kunstenaar, uitvinder, wetenschapper.

Ik zelf heb een enorme bewondering en verering voor grote componisten als Bach, Beethoven, Bruckner, Wagner, Tsjaikowsky, Strawinsky, Prokofief, Ravel, Holst, en kunstenaars zoals Gaudi, Horta, Waterhouse, de kathedraalbouwers, of geniale denkers en schrijvers zoals Goethe, Shakespeare, Couperus, Frederik van Eeden, Steiner, Sigismund von Gleich, Otto Julius Hartmann, de schrijver Prokofief, Julius, Schauberger, en mijn vroegere vrije school leraren zoals Veltman, Laffree, Van Manen, etc.

Iets wat geniaal en groots is, verdient het om bewonderd te worden. Daar is niks mis mee.

Ook de goden en de engelen, Michael en Christus, of zo men wil:
God [of Allah] verdient onze verering en bewondering.

Kees Kromme schreef daarop het volgende:

Christian Morgenstern zeichnete sich folgende Worte Rudolf Steiners auf:

„Man soll dem Okkultisten nicht alles gleich glauben; eine gesunde Skepsis muß er sich von seinen Zuhörern sogar wünschen. Wer alles blind hinnimmt, der kommt nicht weiter. Der Geistesforscher will auch nicht ‹verehrt› werden, sondern nur richtig verstanden.“ (Lit.: Beiträge 33, S. 8)

KK:
Er zit echter ook een keerzijde aan verering etc.
Als verering, adorering te ver doorslaat word het tot kritiekloze aanbidding en het blindeloos volgen van autoriteiten.
Goeroes en dictators krijgen daardoor macht. Wat die figuren dan aanrichten word kritiekloos aangenomen . Autoriteitsgeloof is dus een heel ernstige zaak. En hele grote mensenmassa's blijken daar gevoelig voor te zijn.

Paul Wink voegde daar aan toe:

PW:
Inderdaad heeft verering een valkuil, maar het kan een opmaat zijn binnen het zielen-groeiproces van een mens.
Uiteindelijk kom je dan na diverse levenslessen uit bij: respect voor de persoon en verering van het eventuele ‘hogere, goddelijke’ wat deze mens, op welke manier ook, mag doorgeven/heeft doorgegeven.

MvD:
Men moet de dingen echter wel duidelijk onderscheiden.

Ik heb bv. een enorme bewondering voor Strawinsky als componist. Maar als mens was het een etter van de ergste soort.

Dat geldt trouwens voor de meeste grote componisten / kunstenaars / genieën.
Het zijn / waren meestal ijdele luciferische narcistische egotrippers, die alleen geïnteresseerd waren in zichzelf.

Dat geldt voor bv. Michelangelo, Bach, Beethoven, Chopin, Wagner, Mahler, Schoenberg, Strawinsky, Prokofiev, Debussy , Ligeti, Peter Schat, Reinbert de Leeuw, Picasso, Stockhausen, dokter Soesman, etc.

Men spreekt dan vaak van 'de achterkant van de medaille'....

De grootheden met een waarlijk vriendelijk, medemenselijk en zachtaardig karakter zijn eerder uitzonderingen als regel.

Het is bekend van bv. Liszt, Vaughan Williams, Steiner, Bruckner.

Liszt had echte belangstelling voor andere componisten en deed zijn best om deze te helpen en werken van ze uit te voeren.
Maar dat is echt een uitzondering.

Over Peter Schat is zelfs een boek geschreven met als titel: Lucifer.

Het is vaak zelfs zo dat men zegt:
Hoe groter geest,
Hoe groter beest....

Heel veel lieve mensen met een zachtaardig, menslievend, hulpvaardig karakter zijn geestelijk gezien vaak tamelijk onbenullig, en de grote geesten die waarlijk grootste dingen presteren, dat zijn vaak narcistische egotrippers....
Vandaar het beroemde grapje over Goethe.
Goethe wist van zichzelf heel goed dat hij geniaal was....
Want hij schreef onder elk gedicht:
Goed hè !
Goet he
Goethe…

De uitzonderingen (grote geesten met nobele karakters…)
zijn wat dat betreft wel de meest navolgenswaardige personen.
Als eerste Jezus Christus natuurlijk.
En Rudolf Steiner...

Van Steiner is bekend dat hij als ingewijde geen onaardige dingen kon doen (hij zou zichzelf dan beschadigen en bezoedelen, zijn hogere vermogens zouden dan verblinden), daar had hij dan zijn vrouw voor. Marie kon op kordate wijze lastige mensen op hun nummer zetten of afwijzen.

Ik heb het genoegen mogen smaken om zo iemand als beste vriend te hebben gehad:
Roger Oomkens.
Dat was een ongelooflijk aardige, leuke, vrolijke, humoristische, hartelijke, zonnige man, en tegelijkertijd iemand die ongelooflijk veel had gelezen, alomvattend ontwikkeld was, een fabelachtig geheugen, een enorme eruditie had.

Zijn veel te vroege dood in 2017 was een van de grootste tragedies in mijn leven….

Kortom, we moeten dus een scherp onderscheid maken tussen bewondering voor iemands prestaties als kunstenaar of datgene wat hij als creatieveling deed….
en de alledaagse persoonlijkheid.

Dus 'persoonsverheerlijking' is hier helemaal niet van toepassing.

Op de vrije school was meneer Laffree bv. een geniale leraar en verteller, maar als mens volgens velen een misselijk mannetje en een onsympathieke, kwaadaardige machtswellusteling.

Deze dingen moet je niet verwarren.

Er zijn jongelui die zo'n haat jegens Laffree hadden, door zijn gedrag, [o.a. mijn broer Frank] dat ze vertelden, dat ze hem een keer op de Ruygrocklaan zagen oversteken en toen twijfelden of ze nu op de rem of juist het gaspedaal moesten trappen....

Die mensen zijn zo verblind door haat jegens zijn 'persoon' dat ze daardoor niet meer instaat zijn om te zien hoe geweldig hij was als leraar, verteller en voordrachtskunstenaar.

Ik heb ook meegemaakt bij de begrafenis van dichteres Meta van IJzer dat er alleen maar over haar nukken en grieven als bejaarde vrouw werd gesproken, en nauwelijks over haar grootsheid als dichteres.

Dat krijg je ook vaak als de familie of de verzorgenden de uitvaart regelen, dat er dan voor mensen die zo'n persoon alleen als kunstenaar of als collega in een beroep kennen, maar die deze persoon niet als alledaags mens hebben meegemaakt, dat er dan van dit persoon een ontluisterend beeld wordt geschetst.

Dat had ik ook een keer bij een herdenking van de door mij zeer bewonderde Frits Julius.
Ik kende alleen zijn geniale boeken, maar er werd door de mensen die hem kenden een ontluisterend beeld van hem als mens geschetst...

Je kan dus heel goed iemand als kunstenaar vereren / respecteren / bewonderen en tegelijkertijd inzien dat die persoon als alledaags mens een persoon met zijn schaduwzijden was.

En als iemand een ongelooflijk lief en nobel karakter heeft maar geen 'grote geest', dan is zo iemand natuurlijk ook een zeer waardevol mens, en evenzeer waard om bewondering voor te hebben.

Marc van Delft
Samenstelling van deze brochure: 10-11 mei 2023

BIJLAGE I

Op één gebied bevindt zich ieder mens altijd in de zielsgesteldheid, die men voor andere gebieden van de geesteswetenschap zich met veel moeite eigen moet maken om tot bovenzinnelijke kennis te komen. En dit ene gebied is wanneer men liefhebbend van mens tot mens in een relatie treedt. De mensen tot wie men liefhebbend in verhouding treedt, beschouwt men vanuit dezelfde zielenhouding als van waaruit men moet beschouwen als men bovenzintuiglijke kennis wil hebben. Alleen moet men de vaardigheid van de ziel eerst ontwikkelen om met betrekking tot andere dingen dezelfde instelling in zijn ziel te bewerkstelligen, als die door het gewoonlijke leven instinctmatig bewerkstelligd wordt wanneer men liefhebbend en begripvol, met interesse tegenover een ander mens staat en zich met belangstelling in zijn aard verdiept. In die gevallen waarin men een ander mens met innerlijke deelname, met diep begrip, met waarachtige interesse tegemoet treedt, in die ogenblikken wordt men – als ik het zo zeggen mag – in het gewone leven helderziend.

Bron: Rudolf Steiner – GA 072 – Freiheit, Unsterblichkeit, Soziales Leben – Bern, 11 december 1918 (bladzijde 394

==========

BIJLAGE II

Het dierenriemteken Waterman is het teken van de broederliefde. In het grote [Russische geestzelf-] Watermantijdperk zal er een cultuur van broederliefde ontstaan....

Waterman staat voor medemenselijkheid, medeleven, medelijden, idealisme, collegialiteit, een moderne, tolerante hippie-achtige mentaliteit, vriendschap en kameraadschap. Het christelijke: 'alle mensen worden broeders, en iedereen houdt van elkaar'....

In de 9e symfonie van Beethoven staat het 2e thema v.h. 1e deel, het adagio, en de franse revolutie-mars in de finale in Bes groot. (Bes groot is de toonsoort van Waterman)

Tijdens de periode van de coronaterreur in 2020 stonden Saturnus en Pluto in het strenge en saturnale teken Steenbok, wat staat voor strengheid, ascese, dogmatiek, fanatisme, calvinistische en puriteinse zwartgalligheid, Spartaans stoicijnse discipline, zelfbestraffing, etc.

In die zin is de wereldsituatie wel hoopvol nu er een sterkere Waterman invloed in aantocht of gaande is, nu Saturnus en Pluto in Waterman staan / komen....

==========

BIJLAGE III:

Sinds de doop in de Jordaan leefde de Christus in het lichaam van Jezus van Nazareth, d.w.z. in zijn astrale lichaam, etherische lichaam en fysieke lichaam. Met de dood van het kruis, legde hij deze hulsels af. Vanaf dat ogenblik tot aan het einde van de ontwikkeling van de aarde worden zijn nieuwe omhulsels gevormd uit wat de mensen in verwondering, in liefde en mededogen en als geweten ontwikkelen. Het nieuwe astrale lichaam van de Christus is geweven uit de verbazingvan de mensen, zijn nieuwe etherische lichaam uit liefde en mededogen en zijn nieuwe fysieke li- chaam uit de krachten van het geweten.

"Van datgene wat alleen van de aarde kan worden genomen, wat sinds de vierde post-Atlantische cultuurperiode in de evolutie van de mensheid, die begon met het Mysterie van Golgotha, op aarde heeft geleefd in de vorm van verbazing of verwondering over de dingen, alles wat in ons als verbazing en verwondering kan leven, nadert tenslotte tot de Christus en vormt met hem het astrale lichaam van de Christusimpuls. En alles wat zich als liefde en mededogen in de menselijke ziel vast- zet, vormt het etherische lichaam van de Christus-impuls, en wat als geweten in de mensen leeft en hen bezielt, vanaf het Mysterie van Golgotha tot aan het aardedoel, vormt het fysieke lichaam of dat wat daarmee overeenstemt, voor de Christus-impuls". (GA133, 14-5-1912)

==========

#1952721